

BANKLAR FAOLIYATINI MOLİYAVIY TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANIB RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI

i.f.n., prof. Azlarova Aziza

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

ORCID: 0000-0002-4873-7998

a.azlarova@tsue.uz

Annotatsiya. Mazkur maqolada tijorat banklari faoliyatiga moliya texnologiyalarni joriy etish masalalari yoritilgan. Zamonaviy moliyaviy texnologiyalarning bank faoliyatining qaysi yo'nalishlarida qo'llanilayotgani tahlil qilingan. Olib borilgan tadqiqot yuzasidan amaliy taklif va ilmiy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: bank, moliyaviy texnologiyalar, moliyaviy ommaboplik, bank faoliyati, depozit, kredit, onlayn mikroqarz, raqamli transformatsiya, mijoz, moliyaviy savodxonlik, mobil texnologiyalar.

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ФИНАНСОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

к.э.н., проф. Азларова Азиза

Ташкентский государственный экономический университет

Аннотация. В данной статье рассматриваются вопросы внедрения финансовых технологий в деятельность коммерческих банков. Проанализировано, в каких сферах банковской деятельности используются современные финансовые технологии. На основе проведенных исследований были разработаны практические предложения и научные рекомендации.

Ключевые слова: банк, финансовые технологии, финансовая популярность, банковское дело, депозит, кредит, онлайн-микрозайм, цифровая трансформация, клиент, финансовая грамотность, мобильные технологии.

TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF BANKING ACTIVITIES USING FINANCIAL TECHNOLOGIES

PhD, prof. Azlarova Aziza

Tashkent State University of Economics

Abstract. This article examines the issues of implementing financial technologies in the activities of commercial banks. It analyzes the areas of banking in which modern financial technologies are used. Based on the research conducted, practical proposals and scientific recommendations were developed.

Keywords: bank, financial technologies, financial popularity, banking, deposit, credit, online microloan, digital transformation, client, financial literacy, mobile technologies.

Kirish.

Banklar bugungi kunda sun'iy intellekt, information ma'lumotlar, bulut texnologiyalari va boshqa ilg'or vositalardan foydalangan holda o'z faoliyatini yangilashda davom etmoqda. Biroq bu jarayon bank sohasini muayyan paradoksga tushurib qo'yayotganligi xalqaro ekspertlar tomonidan ham e'tirof etilmoqda.

So'nggi chorak asrda raqamli texnologiyalar bank xizmatlarini tubdan o'zgartirdi — endi mijozlar istalgan vaqtda, soniyalar ichida bir tugmani bosish orqali pul o'tkazishlari mumkin. Bu xizmatlarni tezroq, arzonroq va samaraliroq qildi.

Shu bilan birga, bu rivojlanish bank ishining shaxsiy tomonini kamaytirdi va barcha banklar bir-biriga o'xshab qoldi. Insoniy aloqalar, xususan, avvallari filiallarda mavjud bo'lgan samimiy munosabatlar yo'qolmoqda.

Bu muammoni sun'iy intellekt hal etishi mumkin. Sun'iy intellekt yordamida banklar mijozlarini chuqurroq anglab, ularning ehtiyojlariga mos keladigan takliflarni taqdim etishlari, foydali va mazmunli muloqotlar olib borishlari mumkin. Natijada, banklar o'zlarining ishonchli moliyaviy hamkor maqomini qaytadan tiklaydi.

Adabiyotlar sharhi.

Raqamli texnologiyalar natijasida Jahon banki hisob-kitoblariga ko'ra, 2011-2021 yillar mobaynida moliya institutida yoki mobil pul provayderi orqali bank hisob raqamiga ega bo'lgan kattalar ulushi 51 foizdan 76 foizgacha o'sgan – bu 1,6 milliarddan ortiq mijozlarga o'sgan (Abbott, 2025). Raqamli texnologiyalar, bulutli xizmatlar va ochiq manbali texnologiyalar paydo bo'lmasdan turib, bu hayratlanarli o'sishni amalga oshirish mumkin emas edi, bularning barchasi xizmat ko'rsatish narxini tubdan kamaytirishga olib keldi. Misol uchun, Braziliyadagi Nubank 100 milliondan ortiq mijozlarga har bir mijozga oyiga 2 dollardan kam bo'lgan o'rtacha operatsion xarajatlar bilan xizmat ko'rsatadi. Endi banklar uchun savol shundaki, ular qanday qilib raqamli tajovuzkorlardan sahifani qabul qilishlari va xizmat qilish narxini tubdan o'zgartirishlari mumkin.

O'zbekiston banklari katta o'zgarishlar bo'sag'asida turibdi: tizim asta-sekin davlatdan xususiy sektorga o'tmoqda. Ushbu yo'lda eng muhim bosqichlardan biri mijozlarga xizmat ko'rsatishga yondashuvni o'zgartirish hisoblanadi. Shu jixatdan bank faoliyatiga moliyaviy texnologiyalarni joriy etish dolzarb masala hisoblanadi. Bu jarayonda yuzaga keladigan kamchiliklarni o'z vaqtida bartaraf etish orqali bugungi raqobat sharoitida bankning nufuzi, daromadlilikini va mijozga yoo'naltirilgan strategiyasini amalga oshirishda dastak vazifasini bajaradi.

Xorijlik iqtisodchi olim Kronk Dj. ning fikricha, raqamli transformasiya moliya tizimining "qutqaruv aylanasi" hisoblanib, bank mijozlarining bank xizmatlaridan qoniqmasliklari muammosini xal qilishda alohida ahamiyat kasb etadi.

Bank sektoriga yangi bank xizmatlarini joriy etish hamda tijorat banklarining mijozlarga ko'rsatayotgan xizmatlar ko'lamini kengaytirish, masalalari yuzasidan bir qator iqtisodchi olimlar, Boboqulov T.I., Toymuxamedov I.R., Berdiyarov B.T., Abduraxmanova M.M., Mamadiyarov Z.T. (Abdullaeva, 2017; Toymuxamedov, Maxkamova, 2020) va boshqa olimlarning ilmiy ishlarida tadqiq qilingan.

Davlatimiz raxbari Mirziyoev (2023), "Yangi O'zbekistonda yangi bank tizimi bo'ladi. 2025 yilga borib, davlat ulushini 70 foizdan 40 foizga tushirishimiz kerak," deb ta'kidlab o'tganlari ham alohida e'tiborga molik.

Tadqiqot mavzusi doirasida, Toymuxamedov (2020) bank xizmatlarini ko'lamini kengaytirish aholi tomonidan moliyaviy xizmatlarga bo'lgan talab va moliya institutlarining taklifiga mos kelishi kerak deb ta'riflagan.

Shu bilan birga, bugungi raqamli transformasiyalashuv sharoitida bank faoliyatiga moliyaviy texnologiyalarni joriy etish va ulardan foydalanishda yuzaga keladigan

kamchiliklarni o'z vaqtida aniqlash va bartaraf etish muammosi dolzarb masalalardan hisoblanadi.

Tadqiqot metodologiyasi.

Ushbu maqolaning nazariy va uslubiy asosi sifatida umumiy iqtisodiy adabiyot hamda ilmiy maqolalar, iqtisodchi olimlarning ilmiy ishlari, zamonaviy bosqichda bank sektorining transformatsiyasi va rivojlanishini takomillashtirishda olimlar va soha vakillarining iqtisodiy qarashlari, ularning fikr-mulohazalarini tahlil qilish, ekspert baholash, jarayonlarni kuzatish, iqtisodiy hodisa va jarayonlarga tizimli yondashuv, muallif tajribalari bilan qiyosiy tahlil o'tkazish orqali tegishli yo'nalishlarda xulosa, taklif va tavsiyalar berilgan.

Tahlil va natijalar muhokamasi.

Bugungi kompyuterlashgan axborot asrining ko'p qismida banklar moliyaviy ma'lumotlarni qayta ishlash uchun ko'pincha o'zlarining maxsus dasturiy ta'minotlarini ishlab chiqishadi. Biroq vaqt o'tishi bilan, rivojlanish vaqtini va xarajatlarini qisqartirish maqsadida banklar tayyor dasturiy paketlarni sotib olib, ularni o'z infratuzilmasiga moslashtirishadi. Bu jarayon internet va bulut texnologiyalarining ommalashuvi, shuningdek, SaaS (Software as a Service) arxitekturasining kengayishi bilan yanada chuqurlashadi.

Hozirgi kunda esa bank ekotizimi oldida yangi, murakkab muammo turibdi. Sun'iy intellekt davrida dasturiy ta'minot provayderlari qanday qilib mavjud tizimlarni — ularning tarkibida ko'p yillik tarixiy bank ma'lumotlari va katta hajmdagi tuzilmagan (strukturizatsiyalanmagan) ma'lumotlar mavjud — zamonaviy, bir-biri bilan integratsiyalasha oladigan, Sun'iy intellekt dan samarali foydalanishga qodir arxitektura aylantirishlari mumkin?

Bu jarayonning qanday kechishini aniq bashorat qilish qiyin. Biroq ehtimol, kelajak yana ma'lum ma'noda o'tmishga o'xshashi mumkin. Ya'ni, banklar yana moslashtirilgan dasturiy arxitekturalarni afzal ko'rib, ularni o'zlarining individual ehtiyojlariga oson uyg'unlashtira oladigan yechimlarni tanlay boshlashadi. Bu esa yuqorida sanab o'tilgan ko'plab zamonaviy tendensiyalar — raqamli transformatsiya, sun'iy intellekt, mijozga yo'naltirilganlik — yanada samarali amalga oshirilishini ta'minlaydi.

Har bir yangilik bank xatarlarini oshiradi va murakkablashtiradi, banklarning ishonchliligi va barqarorligini pasaytiradi. Axborot texnologiyalarining rivojlanishi va bank sohasida tarmoq usullarining rivojlanishi kredit tashkilotlari kapitalini tavakkalchilikka taqsimlash nuqtai nazaridan boshqarishda sifatli o'zgarishlarga olib keladi.

Bank tizimida davlatning ustun mavqei, banklarning turli davlat dasturlari va korxonalarini moliyalashtirish uchun vositachi sifatida faol jalb qilinishi natijasida bank tizimida yirik tijorat banklarining tarmoqdagi zamonaviy talablarga muvofiq transformatsiya jarayonlarida ortda qolishi, korporativ boshqaruv standartlari, axborot texnologiyalari mahsulotlari, aktivlar va passivlarni boshqarish, muammoli kreditlar darajasining yuqori ekanligi, kredit portfelining diversifikatsiya darajasining pastligi, mijozlar bilan aloqa qilish bo'yicha zamonaviy usullarni amaliyotga joriy qilishda kechikishi kabi muammolar vujudga kelmoqda.

Mavjud muammolarni bartaraf etish maqsadida, O'zbekiston Respublikasining 2020-2025 yillarga mo'ljallangan bank tizimini isloh qilish Strategiyasi (Farmon, 2020) qabul qilingan, unga muvofiq bir qancha asosiy chora-tadbirlar belgilangan bo'lib, ularning asosiy maqsadi mijozlarning bank mahsulotlariga, jumladan, mijozlarga e'tibor qaratish orqali qiziqishini oshirishdan iborat. Ushbu chora-tadbirlar orasida:

bank sektorini restrukturizatsiya qilish, shu jumladan, bir qator banklarni davlat nazoratidan bosqichma-bosqich chiqarish;

xizmatlar va mijozlarga xizmat ko'rsatishning mavjudligini oshirish;

xalqaro maslahatchilar bilan birgalikda bankni transformatsiya qilish dasturini ishlab

chiqish;

jarayonlarni avtomatlashtirish;

ma'lumotlar bazalarini va ko'rsatilayotgan xizmatlar hajmini kengaytirish. Masalan, jismoniy shaxslar soliqlar va uy-joy kommunal xizmatlarini to'lash imkoniyatiga ega bo'ladilar; iste'molchilar qoniqish indeksi (CSI), shuningdek, iste'molchilarning sodiqligi indeksi (NPS) asosida bank xizmatlari sifatini baholash tizimini joriy etish.

Dunyoda ko'plab banklar o'rtasidagi nomaqbul va zaif raqobat shakllangan. Aksariyat moliya tuzilmalari innovasiya joriy qilishda sustkashlikka yo'l qo'yishi samaradorlikka ta'sir ko'rsatmoqda. Binobarin, texnologiya jadal rivojlanayotgan bugungi davrda raqamli xizmat, moliyaviy texnologiya kompaniyalari an'anaviy tizimga muqobil, ya'ni raqobatchi sifatida maydonga chiqmoqda.

Bank biznes modellarini transformasiyasi quyidagi yo'nalishlarga muvofiq amalga oshirilishi mumkin: (Ataniyazov, 2023).

1) Bankni ekotizimga transformasiyalash. Ko'pgina xorijiy tijorat banklari va kredit tashkilotlari (Ispaniyaning BBVA banki, Singapur DBS banki va boshqalar) o'z faoliyatini kengaytirish va mijozlar ehtiyojlariga yo'naltirilgan ekotizimlarni yaratishga qaratilgan chora-tadbirlarni amalga oshirishmoqda.

2) Moliyaviy supermarket (marketplace) tashkil etish. Ushbu model mijozlarga moliyaviy mahsulotlardan universal foydalanish va yagona integrasiyalashgan kanal doirasida turli moliyaviy ehtiyojlarni qondirish imkoniyatini yaratadi.

3) Banklarning nobank yo'nalishga o'tishi. Aksariyat banklar asosiy maqsad ko'chmas mulk sotib olish bo'lganida, mijoz bilan o'zaro munosabatlarning faqat individual, an'anaviy bankka yo'naltirilgan jihatlariga, masalan, ipoteka krediti tadqim etishga e'tibor qaratishadi.

Bank tizimida xavfsizlikka doir va ma'muriy muammolar ham mavjud. Xususan, kiber xuruj va axborot xavfsizligi bilan bog'liq boshqa masalalar ham banklar uchun jiddiy muammoga aylanyapti. Negaki, moliyaviy xizmat raqamlashuvi tufayli xavfsizlikka nisbatan talab ortadi. Banklar zimmasiga moliyaviy amaliyot xavfsizligini ta'minlash, maxfiylikni saqlash borasida ulkan mas'uliyat tushayotgani bejiz emas.

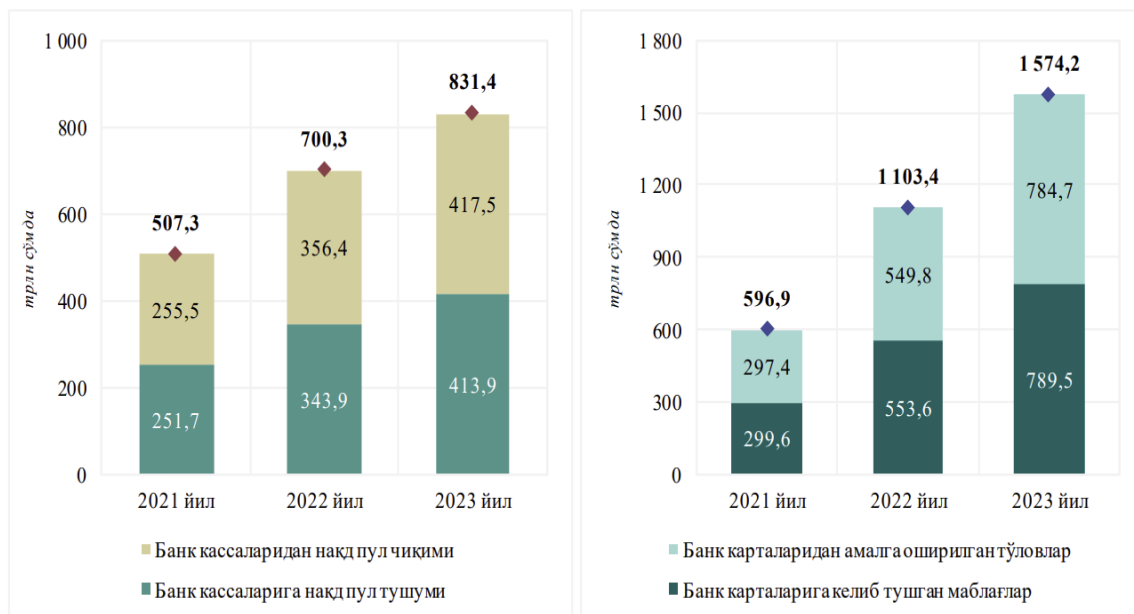
Xalqaro elektr aloqa ittifoqi (ITU) tomonidan e'lon qilingan "Global Cybersecurity Index 2024" reytingida mamlakatlar yangi metodika asosida baholanib, O'zbekiston 89,2 ball ko'rsatkichi bilan Kanada, Shveysariya, Vengriya, Qozog'iston va Ozarbayjon kabi davlatlar bilan birgalikda "Tier 2 Ilg'or" (T2: Advancing) guruhidan o'rin egalladi.

Ma'lumot uchun: 2020 yilda e'lon qilingan Xalqaro kiberxavfsizlik indeksi reytingida O'zbekiston 71,11 ball bilan 182 ta mamlakat ichida 70-o'rinda qayd etilgan edi.

Hozirda, Markaziy bank tomonidan tijorat banklari, to'lov tizimi operatorlari va to'lov tashkilotlari, shuningdek ichki ishlar organlari bilan hamkorlikda firibgarlik holatlarida ishtirok etgan bank kartalarini bloklash hamda mazkur bank kartalaridagi pul mablag'larini mobil ilovalar orqali xorijiy hisobraqamlarga o'tkazishni oldini olish bo'yicha choralar ko'rib borilmoqda. Bunda, bank kartalari bilan bog'liq frod operatsiyalarni oldini olish maqsadida mobil ilovalar orqali pul mablag'larini o'tkazishda mijozlarni biometrik identifikasiyadan o'tkazish, pul o'tkazmalarini tasdiqlash va mobil akkauntlaridan foydalanishda qo'shimcha xavfsizlik talablari joriy etilgan.

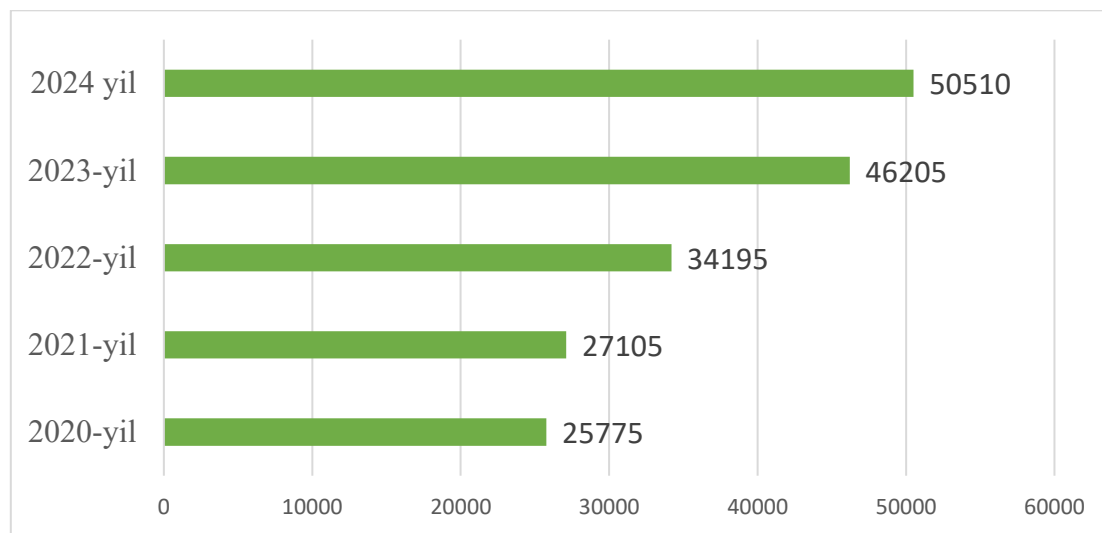
Respublikamizda, to'lov tizimlari infratuzilmasining kengayib borishi va foydalanuvchilar tomonidan naqd pulsiz to'lovlarning afzal ko'rilayotganligi jismoniy shaxslarning bank kartalari orqali operatsiyalari hajmining oshishida namoyon bo'lib, ushbu operatsiyalar hajmi 2024 yil 1 yanvar xolatiga 2022 yilga nisbatan 470,8 trln so'mga yoki 42,7 foizga oshib, 1 574,2 trln so'mni tashkil etgan. Bunda, bank kartalariga kelib tushgan mablag'lar miqdori 789,5 trln so'mni, bank kartalaridan amalga oshirilgan to'lovlar miqdori (naqdlashtirish bilan birga) 784,7 trln so'mni tashkil etgan. 2023 yilda bank kartalariga kelib tushgan mablag'lar tarkibida pensiya, nafaqa, stipendiya va ish haqi to'lovlari uchun o'tkazilgan mablag'lar ulushi 29,2 foizni, naqd pul hisobiga bank kartasiga kirim qilingan va omonat hisobvaraqlaridan kelib tushgan

mablag'lar – 20,4 foizni, masofaviy o'tkazmalar (R2R) orqali tushgan mablag'lar – 35,3 foizni tashkil etgan.

1-rasm. Bank kartalari orqali aylanmalar dinamikasi
(Ўзбекистон Республикаси Марказий банки йиллик ҳисобот, 2024)

O'zbekiston tijorat banklari tomonidan 2025 yil 1 yanvar holatiga ko'ra, 50,51 million bank kartasi chiqarilgan. Banklar tomonidan 426,22 ming to'lov terminali, shuningdek, 29,9 ming bankomat va infokiosk o'rnatilgan. 2024 yilda bank kartalari orqali to'lov terminallari orqali amalga oshirilgan aylanma 326,73 trln. so'mdan oshgan.

2-rasm. Muomalaga chiqarilgan bank kartalari soni haqida ma'lumot (mln. ta)¹

Chiqarilgan kartalar soni bo'yicha etakchi banklar: Xalq banki (12,4 mln karta), Agrobank (5,38 mln) va Ipoteka-bank (4,66 mln) hisoblanadi.

To'lov terminallari soni bo'yicha Xalq banki (45 663 ta) joylashgan bo'lib, undan keyin Milliy bank (40 121 ta) va Agrobank (36 462 ta) xissasiga to'g'ri kelmoqda.

Bankomat va infokiosklar soni bo'yicha esa birinchi uchlik quyidagicha: To'lov tashkilotlari (13 598 ta), Xalq banki (3 075 ta) va Agrobank (2 153 ta) (UzDaily.uz, 2025).

¹ <https://cbu.uz/uz/statistics/bankstats/2122799/>

Hozirgi sharoitda raqamlashtirish natijasida moliyaviy xizmatlarga bo'lgan talabning chuqur o'zgarishiga javoban banklar o'z biznes modellarini transformasiyalash uchun turli yondashuvlarni qo'llashlari zarurati ortgan.

Axborotlashgan jamiyat tezlik bilan shakllanib axborot dunyosida davlat chegaralari degan tushuncha yo'qolib bormoqda. Ma'lumotlarga ko'ra, dunyo bo'ylab har yili 500 milliondan ortiq kiberhujumlar uyushtiriladi. Har soniyada dunyodagi har 12 nafar insondan biri kibermakonda sodir etilgan hujumlar qurboniga aylanmoqda. Xususan, AQSh, Fransiya, Angliya, Belgiya, Germaniya, Lyuksemburg kabi davlatlarda kiberjinoyatchilik ko'rsatkichi umumiy jinoyatchilikning 60–65 foizini tashkil etadi.

Ekspertlarning hisob-kitobicha, kiberhujumlarning asosiy qismi maxfiy ma'lumotlarni qo'lga kiritish, ularni o'zgartirish yoki yo'qotish, foydalanuvchilardan pul talab qilish yoki biznes jarayonlarini izdan chiqarishga qaratilmoqda.

Buning natijasida bir yilda dunyo iqtisodiyoti o'rtacha 20 milliard AQSh dollaridan ziyod miqdorda zarar ko'rmoqda. O'zbekistonda ham so'nggi uch yilda kiberjinoyatlar 8,3 baravarga ko'payib, umumiy jinoyatchilikning 5 foizini tashkil etmoqda. Masalan, kibermakonda firibgarlik bilan bog'liq holatlar 13 baravarga, o'g'rilik 20 baravarga, tovlamachilik, tuhmat va haqorat qilish bilan bog'liq jinoyatlar esa 4,9 baravarga ortgan.

Tahliliy ma'lumotlarga qaraganda, respublikamizda kiberjinoyatchilikning ayrim turlari, jumladan noqonuniy bank-moliya operatsiyalari orqali o'zgalarning plastik kartadagi mablag'larini o'zlashtirish, birovning ishonchiga kirib, uning nomiga onlayn mikroqarz olish, virusli dasturlar orqali kompyuterlarga hujum uyushtirish, o'zgalarning shaxsiy ma'lumotlarini tarqatish axborot hujumlari, onlayn savdo maydonidagi firibgarlik kabi jinoyatlar ko'payib bormoqda.

Axborotlashtirish sohasidagi davlat siyosati axborot resurslari, axborot texnologiyalari va axborot tizimlarini rivojlantirish hamda takomillashtirishning zamonaviy jahon tamoyillarini hisobga olgan holda milliy axborot tizimini yaratishga qaratilgan. Bu borada O'zbekiston Respublikasining 2022 yil 15 aprelda "Kiberxavfsizlik to'g'risida"gi Qonunining qabul qilinishi muhim ahamiyat kasb etadi (Ўзбекистон Республикаси Марказий Банки йиллик ҳисобот, 2024).

Shuningdek, Shavkat Mirziyoev 2025 yil 20 yanvar kuni Cyber university davlat universitetini tashkil etish to'g'risidagi qarorni imzolagan.

Yangi oliygohga axborotni himoyalash, axborot va kiberxavfsizlik, raqamli texnologiyalar va raqamli iqtisodiyot, sun'iy intellektga asoslangan avtomatlashtirilgan axborot-taxliliy tizimlarni yaratish, robototexnika va boshqa turdosh sohalar bo'yicha kadrlar tayyorlash vazifasi yuklatilgan.

Kiberxavfsizlik va ma'lumotlar himoyasini kuchaytirish orqali respublikamiz bank tizimida xavfsizlik sohasida yangi echimlar, jumladan, biometrik autentifikatsiya va nol-ishonch arxitekturasini rivojlanadi.

Markaziy bank tomonidan, bank kartalari bilan bog'liq shubhali (frod) operatsiyalarning oldini olish, firibgarlik sxemalarida jismoniy shaxslarga tegishli hisobvaraqlar va bank kartalari ishtirokini kamaytirish maqsadida banklar tomonidan bitta jismoniy shaxsga (bitta JShShIRga) kartalar sonini (virtual va kobeyjing kartalarini inobatga olgan holda) vaqtinchalik bitta bankda 5 tagacha, barcha banklarda 20 tagacha belgilagan.

Xulosa va takliflar.

Umuman olganda, bugungi kunda bank tizimini isloh qilish orqali aholining moliyaviy xizmatlarga bo'lgan talabini qondirish, investisiya loyihalarini qo'llab-quvvatlash mexanizmini joriy qilish, kredit tashkilotlarini ularga xos bo'lmagan ortiqcha yuklamalardan ozod qilish orqali ma'muriy yukni bartaraf etishga erishish choralarini ko'rish zarur;

Tijorat banklarining biznes jarayonlarini avtomatlashtirish, bu jarayonda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish va masofaviy bank xizmatlari

turlarini kengaytirish uchun zarur shart-sharoitlar oshirish lozim;

Bank ishida etarli darajada tajriba, bilim va obro'ga ega bo'lgan strategik investorlarni jalb qilgan holda, qator tijorat banklarida davlat ulushini kamaytirish;

Bank xodimlari sun'iy intellektdan foydalanish bo'yicha hozircha kam ko'nikmalarga ega bo'lishiga qaramay, zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish moliya-kredit tashkilotlariga faqat inson resurslari hal qila olmaydigan juda murakkab vazifalarni hal qilishga imkon beradi.

O'zbekistonning atrof-muhitga zarar keltirmaydigan hududlari aholisi uchun yaxshilangan va arzon turmush sharoitlarini ta'minlash maqsadida, yashil kreditlashning joriy etilishi lozim. Natijada O'zbekiston aholisi o'rtasida energiya tejamkor va kam uglerodli uy-joylarga talabning oshishiga olib keladi.

Umuman olganda, bank faoliyatiga moliyaviy texnologiyalarni joriy etish orqali bank xizmatlari ommabopligini oshirish hamda ulardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish, bank faoliyatida moliyaviy texnologiyalardan foydalanishda yuzaga keladigan kamchiliklarni o'z vaqtida aniqlab bartaraf etish orqali aholining kredit va to'lov tashkilotlariga bo'lgan ishonchini mustahkamlash, priovardida aholi turmush darajasining farovonligi, moliyaviy tizim va iqtisodiy o'sishning barqarorligini ta'minlashga hamda mamlakatda yashirin iqtisodiyot ulushining qisqarishiga xizmat qiladi.

Adabiyotlar /Lumepamypa/Reference:

Abdullaeva Sh.Z. (2017) Bank ishi. Darslik. - Toshkent.: «Iqtisod-Moliya», -732 b.

Ataniyazov J.X. (2023) Raqamli iqtisodiyot sharoitida bank biznes modellarining transformatsiyasi. "Iqtisodiyotning raqamlashuvi sharoitida bank-moliya tizimini rivojlantirish istiqbollari" mavzusida respublika ilmiy-amaliy konferensiya tezislari to'plami. Toshkent: Moliya, -820 b.

Azlarova A. Osobennosti razvitiya bankovskoy sistemi respubliki uzbekistan na sovremennom etape. Economics and Innovative Technologies, 11 (5), 1–7. <https://scholar.google.com/scholar?oi=bibs&cluster=10217124282259592342&btnI=1&hl=ru>.

Farmon (2020) O'zbekiston Respublikasining 2020-2025 yillarga mo'ljallangan bank tizimini isloh qilish Strategiyasi to'g'risida 5992 sonli Farmoni. 12.05.2020 y. <https://lex.uz/docs/4811025>.

Farmon (2022) O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi to'g'risidagi PF-60-sonli Farmoni, 28.01.2022 yil. <https://lex.uz/docs/5841063>

Kronk Dj. Sifrovaya transformatsiya finansovix uslug - nadejnoe vlojenie v budushee. URL: https://www.cisc0.c0m/c/dam/m/ru_ru/ioe/iac/assets/pdfs/Cisco_Financial_m.pdf. intemet-of-everything-

Maykl Abbott. (2025) Top 10 Trends For Banking In 2025 – The Future Is Back// <https://www.forbes.com/sites/michaelabbott/2025/01/13/top-10-trends-for-banking-in-2025--the-future-is-back/>.

Mirziyoev Sh.M. (2023) Bank tizimida transformatsiya va xususiylashtirish jarayonlari muhokamasi bo'yicha yig'ilishi. 20 noyabr.

Qonun (2022) O'zbekiston Respublikasining Kiberxavfsizlik to'g'risida Qonuni, 15.04.2022 yildagi O'RQ-764-son. <https://lex.uz/docs/5960604>.

Toymuxamedov, I., & Maxkamova, D. (2020). Sifrovaya ekonomika i eyo vliyanie na bankovskiy biznes v Uzbekistane. Ekonomika i innovatsionnie texnologii, (2), 151–160. izvlecheno ot https://inlibrary.uz/index.php/economics_and_innovative/article/view/11408.

UzDaily.uz (2025). 2025 йил 1 январь ҳолатига кўра Ўзбекистонда 50,51 миллион банк картаси чиқарилган. [online] UzDaily.uz. Available at: <https://www.uzdaily.uz/uzc/2025-yanvar-holatiga-ko%CA%BBra-o%CA%BBzbekistonda-5051-million-bank-kartasi-chiqarilgan/>

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ ЙИЛЛИК ҲИСОБОТ 2023. (2024). Available at: <https://cbu.uz/upload/medialibrary/c2e/jcu9sa4tbwawr6xfqqnyn4ivpbc7s2l1/Yillik-hisobot-2024.pdf> -147-bet.